

MIGRAȚIA PARLAMENTARILOR LA ALEGERILE DIN 2024

Migrația candidaților la parlamentarele din 2024

Policy brief EFOR #187, 8 noiembrie 2024
Disponibil pe www.expertforum.ro

Autori: Alexandru Dănescu, Coordonator cercetări electorale, Centrul pentru
Democrație și Bună Guvernare
Septimius Pârvu, Coordonator program electoral, EFOR

Arhiva cu candidații la alegeri, începând cu 2007 poate fi consultată la
<https://candidati.banipartide.ro/>

I.	Introducere și metodologie	4
II.	Distribuția candidaților în funcție de scrutin	5
III.	Distribuția candidaților în funcție de parcursul electoral	5
IV.	Distribuția candidaților noi în funcție de cameră și circumscripție.....	6
V.	Distribuția candidaților traseiști în funcție de partid	12
VI.	Poziția medie a candidaților în funcție de parcursul electoral	13
VII.	Traseismul geografic	14
VIII.	Concluzii	15

I. Introducere și metodologie

Cu ocazia publicării listelor de candidați pentru alegerile parlamentare de la finalul acestui an, Expert Forum și Centrul pentru Democrație și Bună Guvernare au analizat parcursul electoral al candidaților¹. Câți dintre candidați se află la primul scrutin parlamentar și câți sunt la a doua sau chiar a treia candidatură? Dintre cei cu experiență anterioară, câți au candidat din partea aceleiași formațiuni politice și câți au practicat traseismul electoral?

Răspunsurile la aceste întrebări ne pot oferi o imagine mai clară asupra gradului de incluziune al noilor candidați în procesul electoral, indicator cheie în măsurarea calității unui sistem democratic. Mai mult, astfel de date pot oferi claritate cu privire la prevalența fenomenului de traseism, amplu dezbătut în spațiul public.

Analiza din acest raport utilizează baza de date realizată de Expert Forum ce aduce laolaltă toți candidații alegerilor din ultimii 20 de ani². Pentru a simplifica demersul, am limitat cercetarea la alegerile parlamentare din perioada 2016-2024 și la partidele cu cele mai mari șanse de a intra în parlament (AUR, PNL, PSD, SOS, UDMR, USR). Pe de altă parte, analiza datelor începând cu anul 2008 a arătat că nu există o diferență semnificativă și relevantă față de rezultatele expuse în acest raport, așadar ne vom limita la datele din perioada menționată anterior. În raport sunt incluse date despre distribuția candidaților în funcție de an, parcurs electoral, partid, cameră și circumscripție. Pentru a măsura și succesul electoral al diverselor parcursuri electorale, am inclus și date despre poziția medie pe liste a fiecărei categorii.

Înainte de a prezenta și discuta rezultatele studiului, este important de remarcat o dificultate metodologică ce poate avea impact asupra rezultatelor. În lipsa unor coduri unice de identificare a candidaților sau a altui mecanism obiectiv de comparație, analiza candidaturilor anterioare se face în baza numelor acestora din listele electorale. Această metodă vine cu un set de provocări. Pe deoparte, scrierea numelor candidaților nu este uniformă de-a lungul timpului. De exemplu, utilizarea selectivă a diacriticelor și cratimelor, spațierea dublă între nume și folosirea caracterelor speciale (ș vs ș) pot duce la situații în care candidaturile anterioare nu pot fi atribuite candidaților din prezent atunci când scrierea numelor diferă. Pentru a preveni aceste situații, scrierea numelor a fost standardizată (ex.: eliminarea spațierii duble, eliminarea caracterelor speciale și a cratimelor, etc.). În urma acestor modificări, numărul observațiilor unice a scăzut de la 15,551 de candidați la 15,003. Sunt șanse să mai existe diferențe în scrierea numelor candidaților neidentificate în timpul analizei, fapt ce ar duce la creșterea artificială a procentului de candidați noi.

¹ Vezi și Policy Brif 186 EFOR: [Candidaturile la alegerile parlamentare din decembrie 2024](#)

² <https://candidati.banipartide.ro/>

Pe de altă parte, existența numelor comune în baza de date duce la instanțe unde candidați diferiți, din ani, partide și circumscripții diferite sunt considerați aceeași persoană. Pentru a reduce impactul acestui fenomen, au fost modificate manual instanțele în care același nume figura de mai multe ori decât scrutine în baza de date (>3). Au fost identificate sub 10 astfel de cazuri, însă pot exista în continuare cazuri în care candidaților noi li se atribuie o candidatură din anii trecuți care nu le aparține, în baza numelor similare. De asemenea, în contextul în care am încercat să comparăm datele cu cele de la locale, am realizat că este dificil de urmărit câteodată dacă este vorba de același candidat, mai ales dacă schimbă județul.

Din păcate, ambele fenomene sunt greu de măsurat și prevenit, în afara soluțiilor parțiale descrise. Așadar, cifrele din raport sunt estimative, fiind afectate de fenomenele descrise mai sus.

Din cauza limitărilor impuse de lipsa de granularitate a datelor, am decis să comparăm doar candidații la alegerile parlamentare, deși unii dintre aceștia au candidat în trecut la alte funcții din administrația locală – puteți găsi câteva exemple și în analiza de mai jos. Deși suntem conștienți de faptul că ar fi fost un indicator important, este imposibil să ne asigurăm că putem compara aceste informații pornind doar de la numele candidatului. La fiecare dintre alegerile locale din ultimii ani s-au înscris peste 200 de mii de candidați, iar în 2020 au fost peste 250 de mii.

II. Distribuția candidaților în funcție de scrutin

Ținând cont de provocările metodologice menționate anterior, numărul de candidați la primul scrutin parlamentar pentru partidele analizate și după 2016 este considerabil (**71.33%**). Această categorie este urmată de categoria candidaților la a doua (14.50 + 4.85 = 19.35%) și la a treia (9.32%) candidatură. La prima vedere, aceste date sugerează o rotație semnificativă a cadrelor de partid, deși în acest stadiu vorbim despre toți candidații, indiferent de poziția pe listă și șansele reale ale acestora de a intra în parlament.

Tabelul 1 - Distribuția candidaturilor în funcție de scrutin

Prima candidatură (2024)	A doua candidatură (2024 & 2020)	A doua candidatură (2024 & 2016)	A treia candidatură (2024-2016)
71.33%	14.50%	4.85%	9.32%

III. Distribuția candidaților în funcție de parcursul electoral

O defalcare a candidaturilor în funcție de parcursul electoral relevă prevalența candidaților „seniori” din partide (22.04%), dar și a traseiștilor (6.39%). La nivelul listelor de partid, partidele mai noi (AUR, SOS, USR) au cele mai mari procente de candidați noi, comparat cu partidele tradiționale (PNL, PSD, UDMR). Însă, partidele noi prezintă și o variație ridicată în ceea ce privește procentul traseiștilor (AUR și SOS

la 11% din liste vs USR la 1.36%). Când vine vorba de candidații loiali partidului, aceștia sunt cei mai apreciați în rândul partidelor tradiționale. AUR înregistrează cel mai mic scor de retenție a candidaților din 2020, însă acest lucru se datorează dezafilierilor din grupul parlamentar și deciziilor conducerii de a nu mai susține anumiți parlamentari din 2020, așa cum a susținut liderul partidului într-un interviu.

Tabelul 2 - Distribuția candidaților în funcție de parcursul electoral

	Prima candidatură la parlamentare	A 2-a sau a 3-a candidatură, același partid	Traseiști cooptați	Independenți cooptați
AUR	80.84%	7.57%	11.11%	0.48%
PNL	60.95%	33.33%	5.71%	0.00%
PSD	61.19%	32.08%	6.57%	0.16%
SOS	88.05%	-	11.79%	0.16%
UDMR	58.89%	40.77%	0.17%	0.17%
USR	78.44%	20.20%	1.36%	0.00%
Medie	71.33%	22.04%	6.39%	0.16%

IV. Distribuția candidaților noi în funcție de cameră și circumscripție

În mod interesant, procentul de candidați noi este mai mare la Camera Deputaților decât la Senat în cazul tuturor partidelor. Acest lucru se datorează cel mai probabil numărului redus de senatori, ceea ce face ca lista pentru această cameră să fie mai scurtă. Prin urmare, candidații ce caută să fie realeși capătă o pondere mai mare pe listele pentru Senat. O altă explicație ar putea fi criteriul adițional de vârstă pentru alegerea senatorilor (33 vs 23 de ani), ceea ce face găsirea unor candidați noi pentru această cameră ceva mai dificilă.

Tabelul 3 - Distribuția candidaților în funcție de cameră

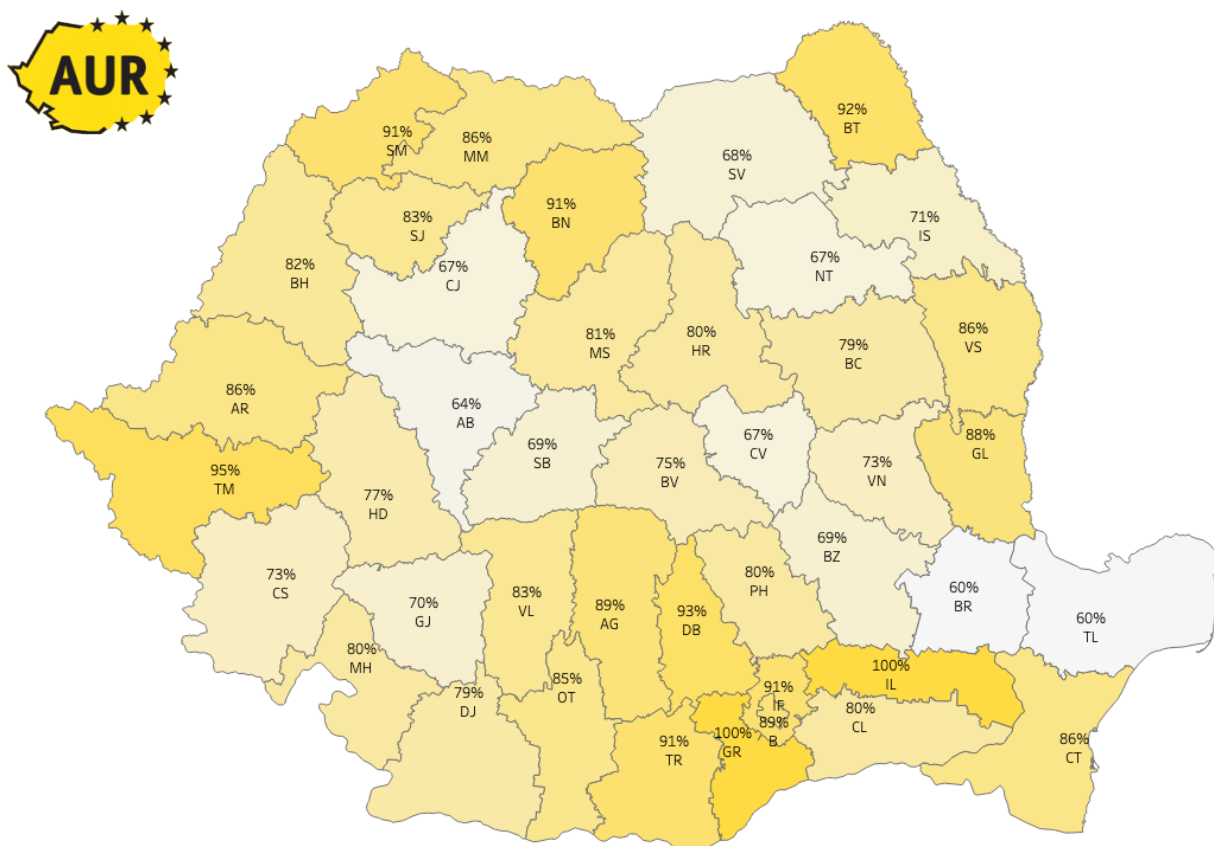
Partid/ Cameră	Prima candidatură la parlamentare	Alți candidați
AUR	81%	19%
CD	83%	17%
S	76%	24%
PNL	61%	39%
CD	63%	37%
S	57%	43%

PSD	61%	39%
CD	64%	36%
S	57%	43%
SOS	87%	13%
CD	89%	11%
S	84%	16%
UDMR	59%	41%
CD	62%	38%
S	52%	48%
USR	78%	22%
CD	79%	21%
S	77%	24%

În ceea ce privește distribuția candidaturilor noi în funcție de circumscripție, există diferențe semnificative de la un partid/județ la altul.

La **AUR**, în Ialomița și Giurgiu, toți candidații la parlamentare sunt noi. În Dâmbovița, Satu Mare, Bistrița Năsăud sau Ilfov, procentul este mai mare de 90%. La extrema cealaltă se numără Covasna, Brăila și Tulcea. Datele arată însă că o parte dintre candidații din aceste județe au candidat în trecut pentru alte poziții, din partea altor partide. La Ialomița, din cel puțin 2 persoane din 10 au mai candidat de la alte partide. De exemplu, Radu Paroș Mihăiță a candidat în 2008 la locale ca independent, în 2016 la locale din partea PMP, în 2008 la parlamentare din partea PNL, iar în 2012 din partea PER la locale și parlamentare. Un alt candidat, George Balea a candidat la locale în 2020 din partea PER și în 2016 la locale din partea PSRO. La Giurgiu, din 8 candidați doar unul pare a fi fost candidat la parlamentare și europarlamentare în trecut – Gheorghe Piperea.

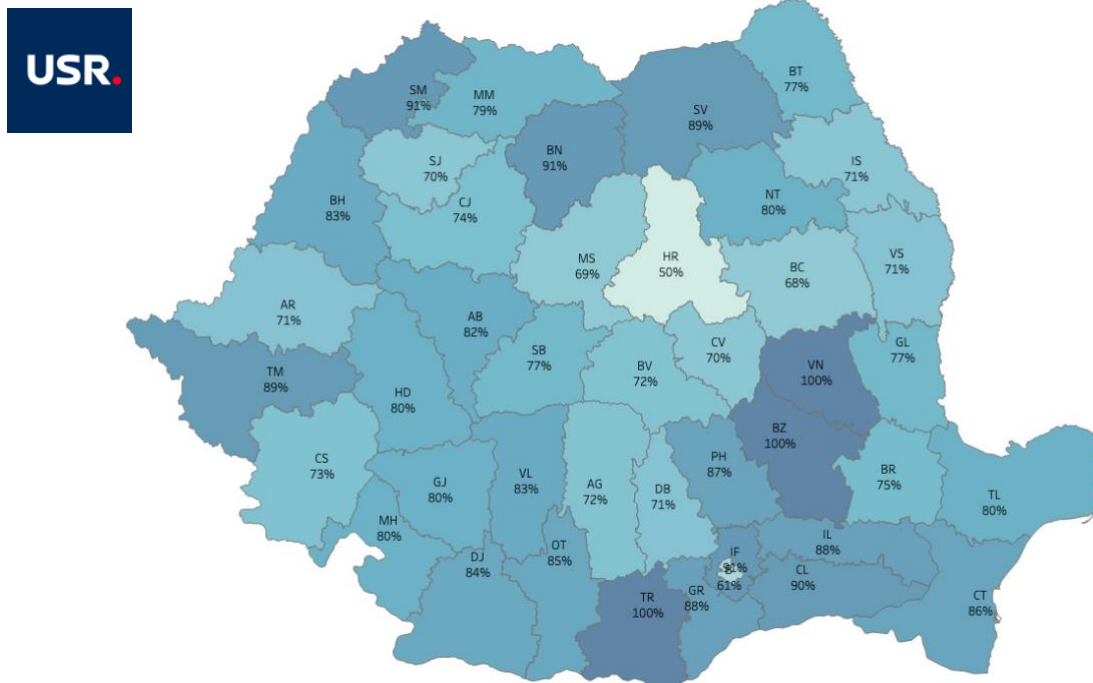
Distribuția geografică a candidaturilor noi din partea AUR

La PSD cea mai vizibilă schimbare de candidați s-a înregistrat în județele Satu Mare, Bihor și Bistrița Năsăud (82%). Dimpotrivă, în Vâlcea procentul de nume noi este de 42%, iar în Covasna de 40%. În București aproape jumătate din candidați sunt noi. La Satu Mare, patru dintre candidați au mai candidat în trecut la locale din partea Pro România și PSD. La Bihor 9 din 18 propunerile de pe lista partidului au mai candidat în trecut la alegerile locale, chiar începând cu 2008 – din nou, în mare parte din partea PSD. La Bistrița Năsăud 6 din 11 candidați au mai candidat în trecut la poziții din administrația locală din partea PSD sau ALDE.

23%, Harghita 18% sau Sibiu 25%. În București 63% din candidați sunt noi. În Ilfov, doi dintre candidați au mai participat la parlamentare înainte de 2016 - Kozma Andrei în 2008 și Somodi Zoltan în 2012.

Distribuția geografică a candidaturilor noi din partea USR

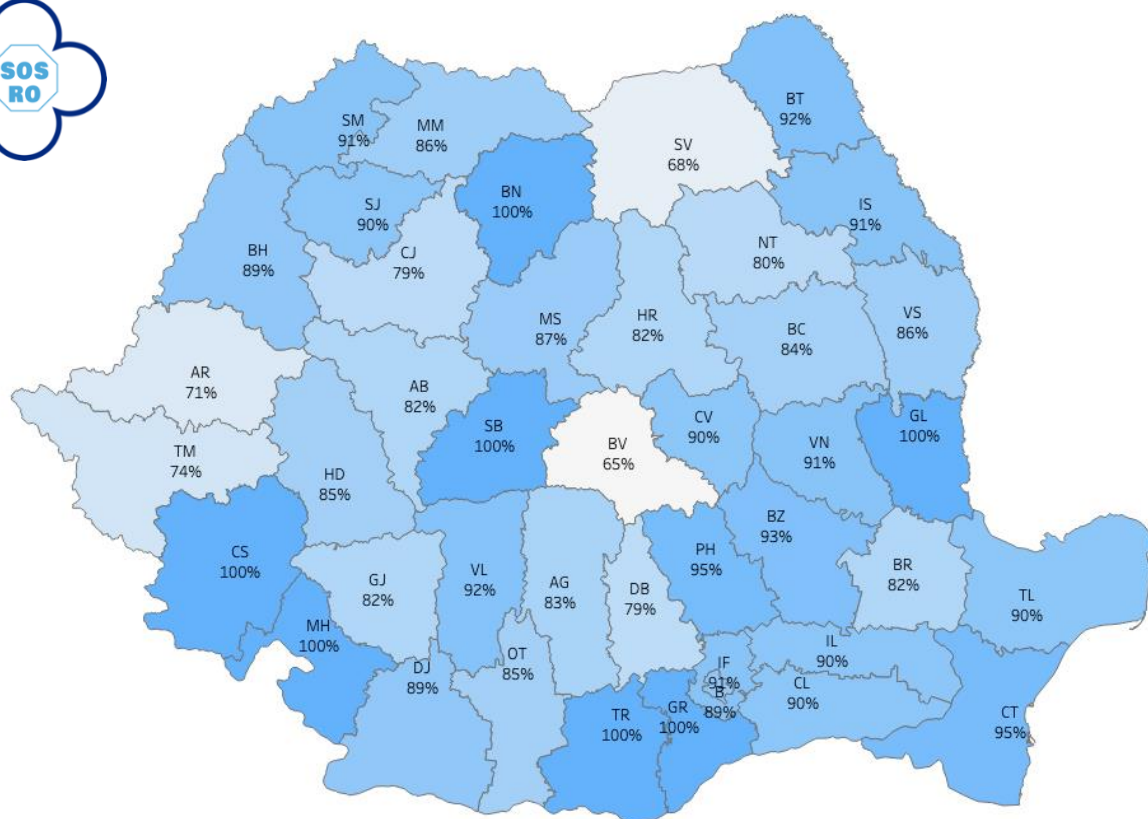

La USR în Teleorman, Buzău și Vrancea toți candidații sunt noi, iar în Bistrița Năsăud și Satu Mare 91% dintre aceștia nu au mai candidat la parlamentare după 2016. Harghita e județul cu cea mai mică rată de noutate, doar jumătate din candidați sunt noi. La București procentul este de 61%. În Teleorman, ambele persoane de pe liste (USR are câte o listă cu un candidat) au mai candidat la alegerile locale din 2020 din partea USRPLUS. În Buzău cel puțin trei candidați au mai participat la alegerile locale în trecut. La Vrancea 3 din 7 candidați au mai participat la alegerile locale din partea partidului, în trecut.

Distribuția geografică a candidaturilor noi din partea PNL

La PNL cele mai multe candidaturi noi se înregistrează la Botoșani (100%), Harghita (82%), Timiș și Buzău (79%), iar cele mai puține în Maramureș (38%) și Bacău 26%. În București 65% din cei de pe liste nu au mai candidat la parlamentare după 2016. La Botoșani, din 13 candidați doar 2 au mai candidat în trecut la locale din partea ALDE și PNL. Pe de altă parte, la Harghita toți cei 11 candidați au mai participat la alegerile locale în trecut din partea PNL. La Timiș, situația este la mijloc – 6 din cei 12 candidați liberali au mai candidat în trecut la funcții în administrația locală și/sau la parlamentare.

Distribuția geografică a candidaturilor noi din partea SOS România

La SOS România – care nu a candidat la alegerile anterioare parlamentare, fiind înființat în 2021 – putem vedea că există multe județe unde sunt persoane noi propuse pe liste. Exclusiv candidați noi se regăsesc în 7 județe – Mehedinți, Caraș Severin, Teleorman, Giurgiu, Galați și Sibiu. Cei mai puțini noi se regăsesc la Brașov (65%) și Suceava (68%). La București procentul este 89%. La Mehedinți 2 din 9 candidați au mai candidat la locale, din partea mai multor partide. La Caraș Severin 5 din 11 candidați au mai fost în trecut pe listele unei multitudini de partide în trecut, de la PMP, Pro România, Restart România, Partidul Social Românesc, PNGCD sau PPUSL. Din 11 candidați unul a mai fost pe listele PRU în trecut – în rest, mai sunt și alte nume care se potrivesc cu listele de candidați, însă nu putem spune cu siguranță că sunt aceleași persoane. La Brașov, 9 din 16 persoane au mai candidat la diverse funcții din partea Partidului Alternativa pentru Demnitate Națională, Partidului Ecologist Român, Partidului România Unită, UNPR sau AUR. Vedem așadar că mulți din candidații SOS România provin dintr-o diversitate de partide, multe dintre ele care au promovat un discurs naționalist, populist și suveranist.

V. Distribuția candidaților traseiști în funcție de partid

Când vine vorba de candidați traseiști, de unde vin aceștia? Tabelul 4 oferă un răspuns acestei întrebări, prezentând procentul candidaților venind de la un partid anume, raportat la lista totală a partidului. În medie, cei mai mulți candidați traseiști vin din partide ce nu au reușit să treacă pragul la alegerile anterioare, precum PMP, ALDE sau

PRO. Însă, putem observa un grad relativ ridicat de traseism venind și dinspre PNL, un partid tradițional. De exemplu, 1.61% din candidații AUR provin din PNL. La rândul său, AUR a cedat mulți candidați spre SOS, ale cărui liste sunt compuse din 2.36% foști candidați AUR. Partidul cel mai puțin „traseist” este UDMR, de unde nimeni nu dezertează și extrem de puțini vin din alte partide.

Tabelul 4 - Defalcarea candidaților traseiști în funcție de partidul de origine

Partidul la care au ajuns migratorii	De unde vin migratorii									
	AUR	PNL	PSD	UDMR	USR	PMP	ALDE	PRO RO	Alte Partide	Total Traseiști
AUR	-	1.61%	0.32%	0.00%	0.16%	1.77%	2.09%	1.61%	3.54%	11.11%
PNL	0.00%	-	0.63%	0.00%	0.48%	1.11%	1.27%	0.95%	1.27%	5.71%
PSD	0.00%	1.10%	-	0.00%	0.47%	0.63%	0.47%	2.35%	1.56%	6.57%
SOS	2.36%	0.31%	0.16%	0.00%	0.47%	0.94%	0.31%	0.63%	6.60%	11.79%
UDMR	0.00%	0.00%	0.17%	-	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.17%
USR	0.00%	0.17%	0.00%	0.00%	-	0.17%	0.17%	0.34%	0.51%	1.36%
Medie*	0.40%	0.54%	0.22%	0.00%	0.27%	0.78%	0.73%	1.00%	2.45%	6.39%

** ce % din toate listele sunt traseiști de la un anumit partid*

VI. Poziția medie a candidaților în funcție de parcursul electoral

O altă variabilă importantă pentru această analiză este poziția medie a candidaților în funcție de parcursul electoral. Până la urmă, degeaba este procentul de candidați noi covârșitor de mare dacă mai toți sunt plasați la finalul listei, cu șanse minime de alegere.

Din acest punct de vedere, candidații noi par să fie cei mai dezavantajați (tabelul 5). În medie, aceștia au cele mai mici șanse să fie aleși, luând în considerare că se află cel mai aproape de finalul listelor. În afară de USR, toate celelalte partide prioritizează eligibilitatea traseiștilor în defavoarea candidaților noi.

Tabelul 5 - Poziția medie a candidaților pe liste în funcție de parcursul electoral

Partid	Poziție prima candidatură	Poziție medie candidați loiali partidului	Poziție medie traseiști
AUR	5.97	3.49	3.82
PNL	6.41	4.22	6.22
PSD	6.66	3.74	4.81

SOS	5.86	-	3.13
UDMR	6.03	4.06	5.00
USR	5.98	3.86	6.63
Medie	6.12	3.87	4.25

Din aceste rezultate, putem deduce că partidele preferă experiența de a fi candidat și capitalul electoral asociat acesteia mai mult decât noutatea candidaților. Însă, între un candidat loial și unul traseist, loialitatea primează clar în rândul tuturor partidelor.

VII. Traseismul geografic

Un ultim aspect ar fi traseismul geografic, adică instanțele în care partidele mută candidații dintr-o circumscripție în alta „din pix”, fără ca acei candidați să aibă o conexiune reală cu județele în cauză. Conform datelor culese, traseismul geografic este un fenomen semnificativ, dar nu majoritar. Din candidații la al doilea sau al treilea scrutin parlamentar, 19.89% și-au schimbat circumscripția cel puțin o dată.

Situația defalcată pe liste de partid relevă faptul că traseismul geografic este o practică populară la UDMR, unde 52.61% din candidații la al doilea sau al treilea scrutin parlamentar și-au modificat și circumscripția cel puțin o dată. Raportat la listele din 2020, cei mai mulți candidați din alte circumscripții se află în Vaslui, Buzău și Constanța. Invers, circumscripțiile de unde s-a plecat cel mai mult în ultimii ani sunt Ialomița, Tulcea și Argeș.

Tabelul 6 - Distribuția traseismului geografic în funcție de partid

Partid	Incidență traseism geografic (din candidații aflați la al 2-lea sau al 3-lea scrutin)
AUR	13.27%
PNL	10.90%
PSD	9.95%
UDMR	52.61%
USR	2.37%
Medie	19.89%

Fiind vorba de județe în care UDMR are șanse minime de a câștiga mandate, este posibil ca aceste schimbări să se înscrie într-o logică de rotație a cadrelor de partid pentru a asigura acoperirea ofertei electorale la nivel național. O presupunere justificată ar fi preocuparea partidului de a asigura liste în toate județele în speranța de a-și atinge pragul electoral de 5%, deși UDMR poate beneficia și de pragul alternativ (20% în 4 județe) în cazul în care înregistrează sub 5%. De remarcat de asemenea că

În situațiile de traseism geografic în cadrul UDMR, este vorba și de o schimbare de cameră (de la Camera Deputaților la Senat și vice-versa).

VIII. Concluzii

Plecând de la baza de date a candidaților din ultimii 20 de ani colectată de Expert Forum, prezentul raport a oferit detalii despre componența listelor electorale pentru alegerile parlamentare ce urmează, din perspectiva parcursului electoral al candidaților.

O primă concluzie ar fi că majoritatea covârșitoare a listelor de partid sunt constituite din candidați la primul scrutin parlamentar (ținând cont de dificultățile metodologice descrise) – 71% pentru partidele analizate. Cu toate acestea, o parte dintre candidații noi la parlamentare au mai candidat la funcții locale în trecut. Putem vedea că a existat o migrație și în aceste cazuri, unde candidații au avut experiențe trecute la locale, cel mai vizibil caz fiind probabil SOS România, care a adunat persoane de la o varietate de partide, majoritatea cu discurs suveranist și populist.

Candidații noi se află mai degrabă la finalul listei față de candidații loiali partidului și chiar și față de traseiști. În ceea ce-i privește pe cei din urmă, aceștia se regăsesc procentual cel mai mult pe listele SOS și AUR și cel mai puțin pe listele USR, deși aceste 3 partide oferă și procente cele mai ridicate de candidați noi.

O altă concluzie interesantă derivată din analiza pozițiilor medii ale candidaților în funcție de parcursul electoral este că partidele pun accent pe experiența de a fi candidat, dar și mai mult accent pe loialitatea față de partid.

Rezultatele acestui demers ar putea fi nuanțate de includerea mai multor variabile, cum ar fi: scorurile listelor și câștigarea unui mandat de către candidați, includerea scrutinelor locale pentru a analiza relația dintre candidaturile la locale și parlamentare, adăugarea mai multor scrutine din trecut, partide, etc. Aceste direcții vor fi explorate după alegeri, însă extinderea demersului presupune și o creștere a resurselor financiare și de timp.

Organizarea alegerilor libere și deschise este precondiția și instrumentul de bază al democrației. Demersurile de monitorizare electorală, precum acesta, servesc exact scopului de a asigura o bună funcționare a sistemului democratic. Prin acest raport, autorii speră să atragă atenția asupra nevoii de proliferare a inițiativelor de apărare și consolidare a democrației din societate, dar și de o mai bună colaborare între mediul public și societatea civilă, mai ales când vine vorba de calitatea și accesibilizarea datelor oferite de autorități.